

I. В. Самокишголовний спеціаліст
Головного управління Держгеокадастру в Одеській області

ПІДСТАВИ (КРИТЕРІЇ) СИСТЕМАТИЗАЦІЇ КВАЛІФІКУЮЧИХ ОЗНАК ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ І КРАЇН СХІДНОЇ ЄВРОПИ

Автор досліджує підстави систематизації кваліфікуючих ознак злочинів проти власності за законодавством України і країн Східної Європи. Зроблено висновок, що кваліфіковані склади і кваліфікуючі ознаки є одним із найбільш поширених засобів диференціації караності в статтях Особливої частини Кримінальних кодексів. Природа кваліфікуючих ознак дуалістична. Вони входять до сукупності ознак складу злочину і тому повинні мати всі ті особливості, які притаманні ознакам складу злочину. Ознаки, що кваліфікують злочин, істотно змінюють рівень суспільної небезпеки конкретного злочину. Для країн Східної Європи пострадянського простору більш характерним є опис одного або декількох різновидів складу злочину, іменованих у теорії кваліфікованими, особливо кваліфікованими у відповідних частинах певної статті Особливої частини, на відміну від розміщення такого різновиду в окремій статті в більшості законів країн Східної Європи, історія розвитку яких не мала радянського періоду. Дослідження питань систематизації кваліфікуючих ознак злочинів проти власності за законодавством України і країн Східної Європи дало можливість виділити такі основні підстави (критерії) систематизації: I. За об'єктивними ознаками: 1) за об'єктом складу злочину: а) предмет злочину проти власності; б) потерпілий; 2) за ознаками об'єктивної сторони: 1) за ознаками місця вчинення злочину; 2) за наслідком; 3) за ознаками обстановки; 4) за ознаками знарядь та засобів; 5) за способом вчинення злочину. II. За суб'єктивними ознаками: 1) за ознаками суб'єкта; 2) за ознаками суб'єктивної сторони.

Ключові слова: злочини проти власності, підстави систематизації, кваліфікуючі ознаки, кримінальний кодекс, країни Східної Європи.

Постановка проблеми. Кваліфіковані склади і кваліфікуючі ознаки є одним із найбільш поширених засобів диференціації караності в статтях Особливої частини Кримінальних кодексів. Для країн Східної Європи пострадянського простору більш характерним є опис однієї або декількох різновидів складу злочину, іменованих у теорії кваліфікованими, особливо кваліфікованими у відповідних частинах певної статті Особливої частини, на відміну від розміщення такого різновиду в окремій статті в більшості законів країн Східної Європи, історія розвитку яких не мала радянського періоду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням питань кримінально-правової охорони власності займалося чимало вчених, серед них: Л.М. Демидова, В.П. Ємельянов, Є.Л. Стрельцов, А.М. Соловйова, В.Я. Тацій та ін. Питання кримінально-правової охорони власності в країнах Східної Європи ще не були предметом окремого комплексного наукового дослідження.

Мета статті – дослідження підстав систематизації кваліфікуючих ознак злочинів проти власності за законодавством України і країн Східної Європи.

Виклад основного матеріалу. Помітно збільшилася кількість кваліфікуючих ознак, задіяних законодавцем для диференціації відповідальності за злочини проти власності, в кримінальних законах України, Білорусі та РФ. Науковці звертають увагу, що якщо, наприклад, у колишньому Кодексі РРФСР 1960 року опис одного або декількох різновидів складу злочину, іменованих у теорії кваліфікованими, особливо кваліфікованими або привілейованими, містилося десь у кожній другій статті Особливої частини, то в чинному Кримінальному кодексі (далі – КК) їх частка вже в початковій редакції закону зросла майже до 65%, а з урахуванням змін і доповнень нині вона досягла майже 68%, що свідчить про все більшу увагу законодавця до використання такого важливого засобу

диференціації покарання в Особливої частини КК, як кваліфіковані (і привілейовані) склади [1].

Для того щоб розкрити підстави (критерії) систематизації кваліфікуючих ознак злочинів проти власності за законодавством України і країн Східної Європи, необхідно розкрити правову природу кваліфікуючих ознак. І хоча розкриття правової природи – не самоціль, а засіб, важлива сходинка поглибленого пізнання сутності явища, поняття, природа кваліфікуючих ознак дуалістична [2, с. 313]. В.О. Навроцький вказує, що кваліфікуючі ознаки – це додаткові ознаки складу злочину, які підвищують ступінь суспільної небезпечності злочину [3, с. 305].

Серед науковців не існує єдиної точки зору щодо визначення поняття кваліфікуючих ознак. Зокрема, Л.Л. Кругліков та О.В. Васильєвський зазначають, що кваліфікуючими є ознаки складу злочину, які свідчать про різко підвищену (порівняно з основним складом) суспільну небезпечність діяння та особи, яка його вчинила [4, с. 174].

О.М. Войтюк зазначає, що кваліфікуючі ознаки – це один зі способів посилення суворості покарання [5, с. 7]. На основі аналізу чинного Кримінального кодексу України та чинних кримінальних кодексів інших держав ми виокремили такі властивості ознак, які кваліфікують злочин:

1. Ознаки, що кваліфікують злочин, чітко визначені в тексті кримінального закону. Такі ознаки формулюються здебільшого під час конструювання диспозицій статей Особливої частини кримінального закону (всі ознаки, передбачені чинним КК України), рідше – під час регламентації інститутів Загальної частини (що використано рядом зарубіжних КК), та конструюванні санкцій (зокрема, такий спосіб доволі часто зустрічався у всіх попередніх кримінальних кодексах).

2. Ознаки, що кваліфікують злочин, мають імперативний характер.

3. Ознаки, що кваліфікують злочин, істотно змінюють рівень суспільної небезпеки конкретного злочину [6, с. 298].

Т.О. Леснієвські-Костарева визначає кваліфікуючі ознаки як передбачені в законі обставини, характерні для злочинів відповідного виду, що відображають значно змінений, порівняно з основним складом злочину, ступінь суспільної небезпечності скоєного й особи винного та впливають на кваліфікацію злочину і міру відповідальності [7, с. 230]. С.Є. Кротов називає кваліфікуючими такі ознаки злочину, які сфор-

мульовані у статтях Особливої частини КК, містять обтяжуючі обставини вказаного у диспозиції статті злочину і передбачають підвищену відповідальність [8, с. 16].

Аналіз кваліфікованих ознак складів злочинів проти власності показав, що для країн Східної Європи більш характерним є розміщення кваліфікованих складів злочинів на рівні окремих статей КК. Так, у КК Сербії існує кваліфікована крадіжка – *Teška krađa* (ст. 204 КК Сербії) та особливо кваліфікована крадіжка – *Razbojnička krađa* (ст. 205 КК Сербії). Причому такі окремі статті, якими передбачено відповідальність за вчинення злочину за обтяжуючих обставин, також можуть бути поділено на частини. Так, наприклад, ст. 150 КК Албанії передбачає кримінальну відповідальність за знищення майна (основний склад злочину). Умисне знищення або пошкодження майна, що спричинило серйозні матеріальні наслідки, карається штрафом або позбавленням волі на строк до трьох років (ст. ст. 150 КК Албанії). Кваліфікований склад такого злочину міститься у ст. 151 КК Албанії. Умисне знищення або пошкодження майна вогнем карається штрафом або позбавленням волі на строк до п'яти років (ч. 1 ст. 151 КК Албанії). У випадку якщо злочинне діяння призвело до тяжких матеріальних наслідків, покарання передбачене у виді позбавлення волі на строк до десяти років (ч. 2 ст. 151 КК Албанії). У випадку настання серйозних наслідків для здоров'я людей, діяння карається позбавленням волі на строк від п'яти до п'ятнадцяти років (ч. 3 ст. 151 КК Албанії). Статтю 152 КК Албанії передбачено кримінальну відповідальність за знищення майна вибуховими речовинами (ч. 1 ст. 152 КК Албанії). Умисне знищення або пошкодження майна вибуховими речовинами карається штрафом або позбавленням волі на строк до п'яти років (ч. 2 ст. 152 КК Албанії). Коли злочинне діяння призвело до серйозних матеріальних наслідків, воно карається від п'яти до десяти років позбавлення волі (ч. 3 ст. 152 КК Албанії). Коли заподіяно внаслідок злочину серйозні наслідки для здоров'я людей, це карається від десяти до двадцяти років позбавлення волі (ч. 4 ст. 152 КК Албанії).

Виняток становлять кримінально-правові норми про злочини проти власності законодавства країн Східної Європи пострадянського простору. Так, на прикладі норм про злочини проти власності за КК України зазначимо, що якщо основний склад злочину міститься

у частині першій статті Особливої частини КК, то у частині другій відповідно – кваліфікований склад злочину, а у третій частині статті – особливо кваліфікований склад злочину.

Якщо склад злочину матеріальний, то законодавчі конструкції кваліфікованих складів злочинів мають містити повну вказівку на злочин у частині першій відповідної статті або його узагальнене найменування. Наприклад, у ст. 185 «Крадіжка» КК України основний склад злочину – матеріальний. Нею визнається таємне викрадення чужого майна. А законодавчі конструкції кваліфікованих складів сформульовано так: «крадіжка, вчинена...» (частини 2, 4, 5 ст. 185 КК України), «крадіжка, поєднана з...» (ч. 3 ст. 185 КК України). Таке формулювання означає, що для кваліфікованих складів характерними є всі конститутивні ознаки крадіжки, в тому числі суспільно небезпечні наслідки. Лише у випадку коли кваліфікуючі ознаки виражають суспільно небезпечні наслідки вчиненого злочину, законодавчі конструкції відповідних кваліфікованих складів можуть мати такий вигляд: «дії, передбачені частиною першою, якщо вони спричинили...» (або подібні формулювання залежно від специфіки описання об'єктивної сторони складів злочинів). Водночас у випадку конструювання основного складу злочину як формального або усіченого відповідні кваліфіковані склади можуть формулюватися так: «дії (діяння), передбачені (передбачене) у частині першій цієї статті, вчинені...» [9, с. 60].

А.М. Соловйова слушно пропонує введення нових кваліфікуючих ознак вчинення діяння «щодо особи похилого віку, особи з інвалідністю, особи, яка перебуває в безпорадному стані, або особи, яка страждає на психічний розлад», «з використанням обставин, що виникли внаслідок надзвичайних подій», «із застосуванням зброї чи іншого небезпечного знаряддя або засобу» [10, с. 6].

Слід погодитись із точкою зору А.М. Соловйової щодо необхідності доповнити ч. 2 ст. 187 КК України новою кваліфікуючою ознакою – «щодо особи похилого віку, особи з інвалідністю, особи, яка перебуває в безпорадному стані, особи, яка страждає на психічний розлад»; ч. 3 ст. 187 кваліфікуючою ознакою «або вчинений з використанням обставин, що виникли внаслідок надзвичайних подій»; ч. 4 ст. 187 особливо кваліфікуючою ознакою «або із застосуванням зброї чи іншого небезпечного знаряддя або засобу» [10, с. 30].

Крім того, на наш погляд, доцільно доповнити норму статті 185 КК України такою кваліфікуючою ознакою, як вчинення крадіжки «з одягу, сумки чи іншої ручної поклажі, що знаходилися при потерпілому».

Кваліфікований вид розбійницької крадіжки передбачений ч. 3 ст. 205 КК Сербії. Відповідальність за ч. 3 ст. 205 КК Сербії передбачена за розбійницьку крадіжку, вчинену групою осіб, або таку, що спричинила тяжкі тілесні ушкодження потерпілому. Стаття 112 (22) КК Сербії дає поняття групи, під якою розуміють групу з мінімум як трьох осіб, які об'єдналися з метою постійного або періодичного вчинення злочинів, які не повинні мати визначених ролей, безперервності членства або розвиненої структури. До внесення змін до Кримінального кодексу 2009 р. (опублікованих в «Офіційному віснику RS» № 82/2009), кваліфікуючою ознакою було те, що злочин було вчинено кількома особами, щонайменше двома особами (співвиконавцями) відповідно до судової практики. Для інкримінування такого злочину необхідно, щоб винний усвідомлював виконання своєї роботи саме в межах групи, а не окремо [11, с. 372, 613–614].

Стаття 229 КК Хорватії, розділ двадцять третій (XXIII) «Кримінальні діяння проти власності» («Kaznena Djela Protiv Imovine») [12] передбачає відповідальність за кваліфіковані види крадіжки. Такими названо: 1) крадіжка з проникненням у закриті приміщення або на закриті території, в будівлі, кімнати, сейфи, шафи чи інші закриті приміщення або території (простори); 2) крадіжка, вчинена особливо небезпечним або особливо зухвалим способом, коли винний діяв, скориставшись умовами, що виникли під час пожежі, повені, землетрусу або іншого стихійного лиха, або 3) скориставшись безпорадністю чи іншими особливо складними ситуаціями потерпілого; 4) крадіжка майна, що має велику цінність; 5) крадіжка зброї, боєприпасів, ракет, мін і вибухових пристроїв, бойової або частини військової техніки, яка обслуговує потреби оборони; 6) крадіжка майна, яке використовується для релігійних цілей або було вкрадене з церкви чи іншої будівлі або приміщення, які використовуються для релігійних ритуалів; 7) крадіжка культурних цінностей або предмету наукового, мистецького, історичного чи технічного значення, або з громадської колекції (зібрання), захищеної приватної колекції, або виставлені публічно; 8) якщо злочинець

має при собі будь-яку зброю або небезпечне знаряддя для атаки чи оборони; 9) крадіжка вчинена посадовою особою під час виконання нею службових обов'язків або обов'язків представника державного органу.

Кваліфікований вид розбою відбувається тоді, коли злочинець використовує вогнепальну зброю, ніж або інші небезпечні предмети чи засоби, а також якщо він діє спільно з іншою особою, яка використовує таку зброю або інші небезпечні засоби (§ 2 ст. 280 КК Польщі) [13, с. 252].

Статтею 293 КК Польщі встановлено кримінальну відповідальність у випадку, коли положення ст. 291 та 292 КК Польщі застосовуються відповідно до комп'ютерної програми. Така обтяжуюча обставина, як вчинення злочину щодо майна значної вартості або майна, яке має особливе значення для культури, винесена в окрему ст. 294 і стосується майже всіх злочинів проти майна – крадіжки, привласнення, здійснення телефонних переговорів за чужий рахунок, шахрайства, знищення чи пошкодження майна і деяких інших [14, с. 731].

Дослідження питань систематизації кваліфікуючих ознак злочинів проти власності за законодавством України і країн Східної Європи дало можливість виділити такі підстави (критерії) систематизації:

I. За об'єктивними ознаками.

1) за ознаками об'єкту складу злочину:

– за предметом злочину проти власності (майно у великих чи особливо великих розмірах (ч. 4 ст. 187 КК України)); якщо викрадені зброя, боеприпаси, снаряди, вибухотехнічні засоби, бойові ресурси або частина бойових ресурсів, що обслуговують потреби армії (п. 6 ч. 1 ст. 229 КК Хорватії); якщо предмет культурної цінності або об'єкт наукового, мистецького, історичного чи технічного значення викрадений, або викрадене майно є частиною публічної колекції, охороняється приватною колекцією або публічно демонструється (п. 6 п. 8 ч. 1 ст. 229 КК Хорватії); якщо викрадене майно використовується в релігійних цілях або викрадене з церкви чи іншої будівлі або приміщення, що використовується для релігійних служб (п. 7 ч. 1 ст. 229 КК Хорватії);

– за ознаками потерпілого п. 4 ч. 1 ст. 229 КК Хорватії передбачає відповідальність за крадіжку з використанням безпорадного стану потерпілого або інших особливо складних станів (ситуацій) потерпілого; скориставшись

безпорадністю чи іншим лихом іншої людини п. 6 ч. 1 ст. 240 КК Чорногорії; скориставшись безпорадністю чи іншим тяжким станом людини (п. 6 ч. 1 ст. 204 КК Сербії);

2) за ознаками об'єктивної сторони:

– з проникненням у житло, інше приміщення чи сховище потерпілого (ч. 3 ст. 185 КК України, ч. 3 ст. 186 КК України, ч. 3 ст. 187 КК України) (*крадіжка з проникненням у закриті приміщення або на закриті території, в будівлі, кімнати, сейфи, шафи чи інші закриті приміщення або території (простори)* ст. 229 КК Хорватії, п. 6 ч. 2 ст. 158 КК РФ (з незаконним проникненням у приміщення чи інше сховище), п. а ч. 3 ст. 158 КК РФ (з незаконним проникненням у житло); якщо крадіжка була вчинена з могили померлої особи (п. 8 ч. 1 ст. 195 КК Болгарії);

– за наслідком – вимагання, вчинене із заповдінням тяжкої шкоди здоров'ю потерпілого (п. в ч. 3 ст. 163 КК РФ); завдання значної шкоди (п. в ч. 2 ст. 158 КК РФ, ч. 3 ст. 185 КК України, ч. 3 ст. 186 КК України); *крадіжка, що призвела до смерті потерпілого* (ст. 141 КК Албанії);

– обстановка – у п. 3 ч. 1 ст. 229 КК Хорватії крадіжка, коли винний діяв, скориставшись умовами, які виникли внаслідок пожежі, повені, землетрусу або іншого стихійного лиха; під час пожежі, повені, землетрусу чи іншої катастрофи (п. 5 ч. 1 ст. 240 КК Чорногорії); крадіжка була вчинена під час пожежі, повені, аварії корабля, аварії, війни чи іншого соціального лиха п. 1 ч. 1 ст. 195 КК Болгарії; вчиняє крадіжку під час стану національної безпеки чи воєнного стану, під час стихійного лиха чи іншої події, що серйозно загрожує життю або здоров'ю людей, громадському порядку чи майну (п. 2 ч. 4 ст. 205 КК Чехії); під час пожежі, повені, землетрусу чи іншого лиха; (п. 5 ч. 1 ст. 204 КК Сербії);

– серед елементів, що підвищують ступінь ймовірності настання шкідливих наслідків, звертають на себе увагу **ознаки, що характеризують спосіб вчинення злочину**. Наприклад, до такої ознаки можна віднести застосування зброї або предметів, які винний використовує як зброю, під час вчинення певного злочину проти власності. Справа тут не тільки в тому, що застосування зброї або предметів, які винний використовує як зброю, полегшує вчинення злочину, але, що більш важливо, робить вчинення злочину і настання шкідливих наслідків більш імовірним. Шкода

від вчинення саме таким способом злочину стає більш суттєвою, тому потрібні додаткові бар'єри на шляху злочинця. Одним із таких бар'єрів і є загроза більш суворого покарання. Знаряддя та засоби: із застосуванням зброї (озброєний розбій ст. 140 КК Албанії); із застосуванням зброї чи іншого небезпечного інструменту для нападу чи оборони (п. 1 ч. 1 ст. 240 КК Чорногорії, п. 4 ч. 1 ст. 204 КК Сербії); якщо для вчинення крадіжки використовувалися транспортний засіб, технічні засоби (п. 4 ч. 1 ст. 195 КК Болгарії), *застосування зброї або предметів, які винний використовує як зброю* ч. 2 ст. 162 КК РФ.

– за способом вчинення злочину – вчинена особливо небезпечним або особливо зухвалим способом (п. 2 ч. 1 ст. 229 КК Хорватії) (п. 3 ч. 1 ст. 240 КК Чорногорії) (п. 3 ч. 1 ст. 204 КК Сербії) п. 1 ч. 4 ст. 205 КК Чехії).

II. За суб'єктивними ознаками:

1) – *повторно* (ч. 2 ст. 185 КК України), *особою, яка раніше вчинила розбій або бандитизм* (ч. 2 ст. 187 КК України);

2) крім того, спільна участь двох або більше осіб у вчиненні злочину підвищує ступінь імовірності настання шкідливих наслідків у порівнянні з тими випадками, коли суб'єкт злочину діє самотійно. Вона досягає якісно нового рівня, коли співучасть набуває форми злочинної групи і отримує найвищу ступінь розвитку в злочинній організації. *За попередньою змовою групою осіб* (п. а ч. 2 ст. 158 КК РФ, ч. 2 ст. 185 КК України тощо).

Висновки і пропозиції. Таким чином, можна зробити висновок, що дослідження питань систематизації кваліфікуючих ознак злочинів проти власності за законодавством України і країн Східної Європи дало можливість виділити такі основні підстави (критерії) систематизації:

I. За об'єктивними ознаками: 1) об'єкт складу злочину: а) предмет злочину проти власності; б) потерпілий; 2) за ознаками об'єктивної сторони: 1) за ознаками місця вчинення злочину; 2) за наслідком; 3) за ознаками обстановки; 4) за ознаками знарядь та засобів; 5) за способом вчинення злочину. II. За суб'єктивними ознаками: 1) за ознаками суб'єкта; 2) за ознаками суб'єктивної сторони.

Список використаної літератури:

1. Кругликов Л.Л. О понятии преступлений с квалифицированными составами. *Юридическая наука*. 2014. № 2. URL: [https://cyberleninka.ru/article/n/o-ponyatii-prestupleniy-](https://cyberleninka.ru/article/n/o-ponyatii-prestupleniy-s-kvalifitsirovannymi-sostavami)

[s-kvalifitsirovannymi-sostavami](https://cyberleninka.ru/article/n/o-ponyatii-prestupleniy-s-kvalifitsirovannymi-sostavami) (дата обращения: 09.06.2019).

- Трайнин А.Н. *Общее учение о составе преступления*. Москва, 1957.
- Навроцкий В.О. *Основы криминально-правовой квалификации* : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2006. С. 305.
- Кругликов Л.Л. *Дифференциация ответственности в уголовном праве*. Санкт-Петербург : Юридический центр Пресс, 2003.
- Войтюк О.М. *Уголовно-правовые способы ужесточения наказания* : автореф. дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право». Тюмень, 2009.
- Мармура О.З. Поняття ознак, що кваліфікують злочин. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія «Юридична»*. 2011. Випуск 2. С. 297–306.
- Лесниевски-Костарева Т.А. *Дифференциация уголовной ответственности. Теория и законодательная практика*. Москва : НОРМА, 2000.
- Кротов С.Е. *Дифференциация уголовной ответственности в зависимости от категоризации преступлений, квалифицирующих признаков и обстоятельств, отягчающих наказание* : автореф. дисс. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 «Уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право». Москва, 2005.
- Загинея З. *Тлумачення кваліфікованого складу злочину, передбаченого у статті 365 Кримінального кодексу України*. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2015. № 2. С. 59–65. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapu_2015_2_10 (дата звернення: 09.06.2019).
- Соловійова А.М. *Кримінально-правова охорона власності: порівняльно-правове дослідження* : автореф. дис. ... на здобуття наукового ступеню д. ю. н. Ірпінь, 2019. 43 с.
- Стојановић З. «Коментар Кривичногo законика». Четврто измењено и допуњено издање. С. 372, С. 613–614.
- Kazneni zakon. URL: <https://pravosudje.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Kazneni%20zakone%20slu%20C5%BEbeni%20pro%20C4%8Di%20C5%A1%C4%87eni%20tekst.pdf> (дата звернення: 09.06.2019).
- Соловійова А.М. *Кримінально-правова характеристика злочинів проти власності: порівняльно-правове дослідження* : монографія. Вінниця : «Вінницька газета», 2018. 460 с.
- Хавронюк М.І. *Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації* : монографія. Київ : Юрисконсульт, 2006. 1048 с.

Samokysh I. V. Criteria for systematization of qualifying signs of crimes against property under the legislation of Ukraine and the countries of Eastern Europe

The author examines the bases of systematization of qualifying signs of crimes against property under the legislation of Ukraine and the countries of Eastern Europe. It is concluded that qualifying norms are one of the most common means of differentiation of punishment in the articles of the Special Part of the Criminal Codes. The nature of qualifying norms is dualistic. They are included in the set of features of the crime and therefore must have all the features that are inherent in the features of the crime. The characteristics that characterize the crime significantly change the level of public danger of the particular crime. For Eastern European countries of the post-Soviet space, it is more characteristic to describe one or more varieties of crime, referred to in theory as qualified, especially qualified in the relevant parts of a particular article of the Special Part. Unlike the placement of this kind in a separate article, in most laws of the countries of Eastern Europe, the history of development of which did not have a Soviet period. The study of the systematization of the qualifying features of crimes against property under the legislation of Ukraine and the countries of Eastern Europe has made it possible to distinguish the following basic grounds (criteria) of systematization: I. On objective grounds: 1) the object of the crime: a) the object of the crime against property; b) the victim; 2) on the signs of the objective side: 1) on the grounds of the crime scene; 2) by consequence; 3) on the signs of the situation; 4) by signs of tools and means; 5) by the method of committing the crime. II. by subjective characteristics: 1) by the characteristics of the subject; 2) on the subjective side.

Key words: crimes against property, grounds for systematization, qualifying features, criminal code, Eastern European countries.